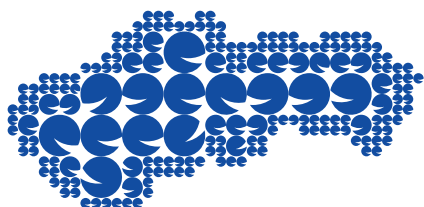

SLOVENSKÁ REČ

80 • 2015 • 1–2

ČASOPIS PRE VÝSKUM SLOVENSKÉHO JAZYKA
ORGÁN JAZYKOVEDNÉHO ÚSTAVU ĽUDOVÍTA ŠTÚRA SAV

SLOVENSKÁ REČ

Časopis pre výskum slovenského jazyka.
Založený v roku 1932. Orgán
Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra
Slovenskej akadémie vied

SLOVAK SPEECH

Journal for the Slovak Language Research.
Founded in 1932. Published by Ľudovít Štur
Institute of Linguistics,
The Slovak Academy of Sciences

HLAVNÝ REDAKTOR VÝKONNÁ REDAKTORKA REDAKČNÁ RADA

Slavomír Ondrejovič
Jana Wachtarczyková

EDITOR-IN-CHIEF EXECUTIVE EDITOR EDITORIAL BOARD

Ján Bosák (Bratislava), Klára Buzássyová (Bratislava), Juraj Dolník (Bratislava), Ľubomír Ďurovič (Lund – Švédsko), Miroslav Dudok (Bratislava), Ján Findra (Banská Bystrica), Siniša Habijanec (Záhreb – Chorvátsko), Björn Hansen (Regensburg – Nemecko), Martina Ivanová (Prešov), Ľubomír Kralčák (Nitra), Mark Lauersdorf (Kentucky – USA), Milan Majtán (Bratislava), Martin Ološtiak (Prešov), Oľga Orgoňová (Bratislava), Ján Sabol (Košice), Daniela Slančová (Prešov), Pavol Žigo (Bratislava)

REDAKTORKA ANGLICKÝCH TEXTOV TECHNICKÝ REDAKTOR

Júlia Behýlová
Vladimír Radík

ENGLISH LANGUAGE EDITOR LAY OUT

Časopis je citovaný v databázach

Scopus (Elsevier), Linguistic Bibliography / Bibliographie Linguistique (Brill), The Year's Work in Modern Language Studies, Central European Journal of Social Sciences and Humanities, Bibliografia Językoznawstwa Slawistycznego, Naviga (Softweco), ProQuest – Linguistics & Language Behavior Abstract (LLBA), Summon (Serials Solutions/ProQuest), WorldCat (OCLC)

Indexed in databases

Periodicita

Vychádza 6 čísel 3-krát ročne

Periodicity

Published 6 issues, 3 times per year

Adresa redakcie

 813 64 Bratislava, Panská 26, Slovensko,
tel. +421-2-54431756, e-mail: slovenska.rec@juls.savba.sk, www.juls.savba.sk

Address of editor's office

Elektronická verzia časopisu je dostupná na

<http://www.juls.savba.sk/ediela/sr/>

The electronic version of journal is available at

Informácie o predplatnom podáva a objednávky prijíma redakcia

Subscription information and booking are received by editor's office

Výhradný distribútor na Slovensku

 SAP – Slovak Academic Press s. r. o., Bazová 2, 821 08 Bratislava.
E-mail: sap@sappress.sk, www.sappress.sk. Registračné číslo 7089.

Distributed in Slovak Republic by

Objednávky do zahraničia prijíma a vybavuje

 SLOVART G. T. G. Ltd., Krupinská 4, P. O. Box 152, 852 99 Bratislava, Slovakia,
tel.: +421-2-63839472, fax: +421-2-63839485, e-mail: info@slovart-gtg.sk.

Foreign orders executed by

Časopis je v predaji v kníhkupectve Veda

Štefánikova č. 3, Bratislava

The journal available at Veda bookshop

Návrh a grafické spracovanie obálky

 Design and cover design graphic processing by
Jana Wachtarczyková, Martina Cebecauerová

Design and cover design graphic processing by

ISSN 0037-6981 (tlačená verzia)

EV 3695/09

ISSN 1338-4279 (verzia online)

Toto číslo vyšlo v apríli 2015

OBSAH / CONTENTS SR 1 – 2/2015

ÚVODNÍK

- 3-5 **Slovenská jazykoveda v roku 2015**
Slovak Linguistics in the Year 2015
Slavomír Ondrejovič

ŠTÚDIE A ČLÁNKY / STUDIES AND ARTICLES

- 6-19 **K problému etymologickej totožnosti slova: Etymologické príspevky k štúdiu lexiky staršej slovenčiny**
Notes on the Problem of Etymological Identity of a Word: Etymological Contributions to the Study of Older Slovak Lexicon
Lubor Králik
- 20-36 **Výskum slovenskej slovotvorby v poslednom štvrt'oročí. II. časť**
Research of the Slovak Word-Formation in the Last 25 Years. Part II.
Martin Ološtiak
- 37-72 **Slovensko-česká a česko-slovenská dvojjazyčná lexikografia. Vývinový prehľad od 19. storočia po súčasnosť. II. časť**
Slovak-Czech and Czech-Slovak Bilingual Lexicography. An Overview of the Development from the 19th Century up to the Present Time. Part II.
Katarína Gajdošová

DISKUSIE A ROZHĽADY / DISCUSSIONS AND HORIZONS

- 73-83 **Nejednoznačnosť pri písaní niektorých typov vlastných mien**
Ambiguity in Writing of Some Types of Proper Names
Andrej Závodný

SPRÁVY / REPORTS

- 84-92 **Správa o činnosti JÚLEŠ SAV za rok 2014**
Activity Report of Ľudovít Štúr Institute of Linguistics SAS for the Year 2014
Bronislava Chocholová
- 93-94 **Noc literatúry prvýkrát aj na Panskej 26**
Night of Literature for the First Time at Panská Street 26
Gabriel Gaži – Anna Ramšáková – Jana Wachtarczyková

RECENZIE / REVIEWS

- 95-101 **Je jazyk úkladný?**
Is the Language Wicked?
Slavomír Ondrejovič
- 101-104 **Kartografické spracovanie priezvisk z územia Maďarska**
Cartographic Description of Surnames from the Territory of Hungary
Pavol Žigo
- 105-109 **Výklady motivácie a príbehovosť slovenských priezvisk**
Interpretations of Motivation and Stories of the Slovak Surnames
Andrej Závodný
- 109-114 **Čože je to päťdesiatka alebo letná škola SAS oslavuje okrúhle výročie**
50 Years of Existence is Nothing Extraordinary or the Summer School of
Slovak Language and Culture Studia Academica Slovaca Celebrates its
Golden Jubilee
Tomáš Lakatoš
- 114-118 **Aktuálne didakticko-popularizačné spracovanie slovenských nárečí**
Actual Teaching/Dissemination Processing of Slovak Dialects
Jozef Bilský

KRONIKA / CHRONICLE

- 119-122 **Neuveriteľné jubileum profesora Ľubomíra Ďuroviča**
Incredible Anniversary of Professor Ľubomír Ďurovič
Slavomír Ondrejovič
- 122-124 **Mladý jubilant Pavol Odaloš**
Young Honoured Person Pavol Odaloš
Vladimír Patrás
- 124-126 **Za profesorom Petrom Királyom**
In Memory of Professor Peter Király
Pavol Žigo

ROZLIČNOSTI A ROZHOVORY

- 127-130 **Nové kľúčové slovo ekonomiky – startup/start-up**
New Keyword of Economics – Startup/Start-up
Jana Wachtarczyková

NOC LITERATÚRY PRVÝKRÁT AJ NA PANSKEJ 26

Gabriel Gaži – Anna Ramšáková – Jana Wachtarczyková

*Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV, Panská 23, 811 01 Bratislava
e-mail: gabriel.gazi@gmail.com, annar@juls.savba.sk, wachtarczyk@gmail.com*

Niet pochýb, že meno Ľudovíta Štúra je na Slovensku a predovšetkým v „jeho roku“ skloňované omnoho častejšie ako inokedy. Dvesté výročie jeho narodenia si rozličnými akciami pripomínajú mnohé organizácie a inštitúcie, ktoré majú vzťah k odkazu a myšlienkam tejto výraznej historickej osobnosti. Jednou z príležitostí na pripomenutie jazykovedca, ktorého meno naše pracovisko nesie, bola aj *Noc literatúry*. V tomto roku sa konal siedmy ročník tohto podujatia, ale pre JÚLŠ SAV to bola premiéra. Myšlienka otvoriť brány jazykovednej inštitúcie verejnosti vychádzala z poznania, že aj Ľudovít Štúr bol známy svojimi prejavmi. Prvým verejným čítaním sa prezentoval už ako pätnásťročný v januári 1830, keď vystúpil s vlastnými básňami na zasadnutí Spoločnosti česko-slovenskej. Zapojenie JÚLŠ SAV do projektu odobrilo Oddelenie kultúry, školstva, športu a mládeže Magistrátu hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy. Za toto oddelenie E. Poláková ponuku prijala a sprostredkovala hlavnému organizátorovi podujatia – Českému centru v Bratislave, ktoré zastupovala Petra Darovcová. Spoločne s riaditeľom Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra SAV sa dohodli na poskytnutí vnútorného átria budovy ústavu na verejné čítanie.

Medzinárodné podujatie *Noc literatúry* iniciované Českými centrami rôznych európskych krajín sa uskutočnilo druhú májovú stredu (13. 5. 2015) vo večerných hodinách od 18.00 do 22.00 hod. (začiatok posledného čítania) paralelne na rozličných miestach v rôznych slovenských mestách. Len v Bratislave prebiehali čítania na 11 miestach, ktoré organizátori vtipne označili písmenami (a nie číslicami), takže slovná štafeta postupovala od **a** až po **I**, ktorým sa, mimochodom, končí 2. diel *Slovníka súčasného slovenského jazyka*.

Priestormi, ktoré v noci ožili verejnými čítaniami, bol napríklad Dom Albertovcov, Lisztov pavilón na Klariskej ulici, Kaplnka na cintoríne u Kozej brány či Pálffyho palác na Zámočkej. Pridal sa k nim aj JÚLŠ SAV na Panskej 26. Na týchto miestach známe osobnosti slovenskej kultúry (Ingrid Hrubaničová, Lucia Hurajová, Zuzana Fialová, Danica Matušová, Ela Lehotská, Martin Nahálka, Ján Jackuliak, Robo Roth, Peter Brajerčík, Lubo Bukový, František Kovár, Juraj Hrčka a Richard Stanke) čítali úryvky z diel súčasných európskych autorov ako Gábor Kálmán, Jon Ronson, Olga Tokarczuk či Iulian Ciocan. Čítania sa uskutočňovali paralelne na všetkých miestach v tridsaťminútových intervaloch. Na jednom mieste prebehlo 9 pätnásťminútových čítaní. S ďalšou štvrtľhodinou sa v programe rátalo na presun

záujemcov na iné miesto čítania, ako aj na oddych a občerstvenie pre čítajúcich.

Na Panskej 26 František Kovár čítal Pavla Vilikovského – z jeho Prvej a poslednej lásky – a trocha symbolicky aj prvý raz na tejto adrese, aj na tomto podujatí. V átriu ústavu sa v priebehu večera vystriedalo približne päťsto záujemcov o súčasnú literatúru všetkých vekových kategórií. Komorný priestor „ústavného dvora“ bol vždy zaplnený a pri každom čítaní pojal asi šesťdesiat osôb. Útulnosť prostredia korešpondovala s krásou slova čítaného hlbokým hlasom pod lampou a magickú atmosféru umocňovala veža Dómu sv. Martina. Návštevníci boli priestormi Jazykovedného ústavu milo prekvapení, zaujímali sa o prácu jazykovedcov, pýtali sa na známe osobnosti slovenskej jazykovedy a neobišli ani výstavku knižnej produkcie našej inštitúcie („Túto knihu poznám,“ povedala mladá návštevníčka a ukázala na *Pravidlá slovenského pravopisu*, „ale radšej čítam knihy ako píšem diktáty.“).

Organizátori vedia, že skutočný úspech podujatia je vtedy, keď sa návštevníkom nechce odísť. Čaro večerného čítania na jazykovednom dvore bolo synergickým efektom príjemného priestoru a času (aj počasia), herca, poslucháčov, ale i kvalít čítaného textu a jeho autora. Na základe priaznivých ohlasov návštevníkov aj účinkujúcich (František Kovár prisľúbil, že veľmi rád k nám zavíta aj budúci rok), môžeme povedať a nepreháňať, že zapojenie našej inštitúcie do verejných kultúrnych aktivít bolo vydareným a dobre načasovaným krokom k prezentácii ústavu nielen ako odbornej ustanovizne, ale aj ako miesta na príjemné a dušu povznášajúce stretnutie človeka a slova.